

FEJEZETEK DR. RÉVÉSZ MARGIT ÉLETÉBŐL

Nagy Kriszta és Boldizsár prezentációja a családi találkozón

2019. December 18

Fülöp Révész
1852 - 1944 (92)

Elhalálozás: 1944 (92)
Feleség: Cecília Valentin
Testvérek: [Reisz](#)
Azonosító: 8
Utolsó módosítás: 2018. okt. 8., 16:16

[Profil](#) [Kutatás](#) [Szerkesztés](#) [Fényképek](#)

Cecília Valentin
1856 - 1944 (88)

Született: 1856
Elhalálozás: 1944 (88)
Férj: Fülöp Révész
Azonosító: 9
Utolsó módosítás: 2018. okt. 8., 16:18

[Profil](#) [Kutatás](#) [Szerkesztés](#) [Fényképek](#)

Családi állapot: Házasok Dátum: 1880
Gyermekek: 6 [Fiúgyermek hozzáadása](#) [Leánygyermek hozzáadása](#) [Szerkesztés](#)

Janka Révész 1881 - 1945 (64)

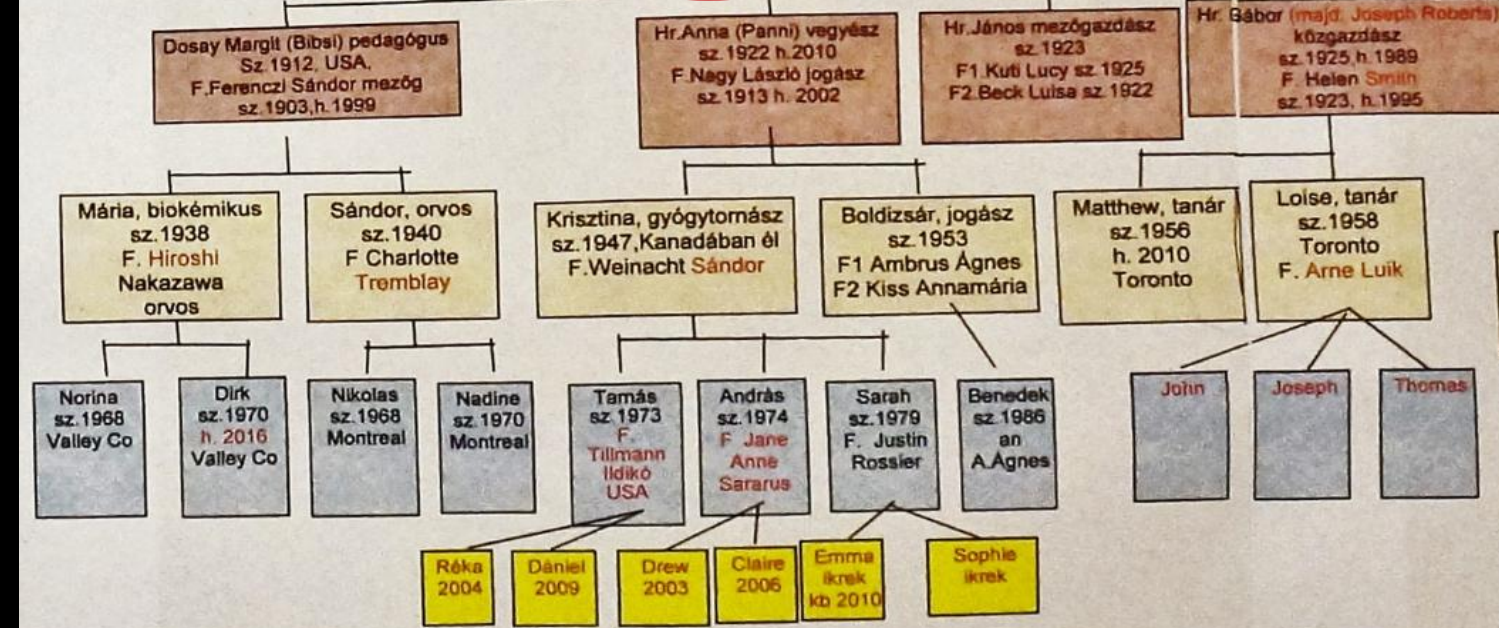
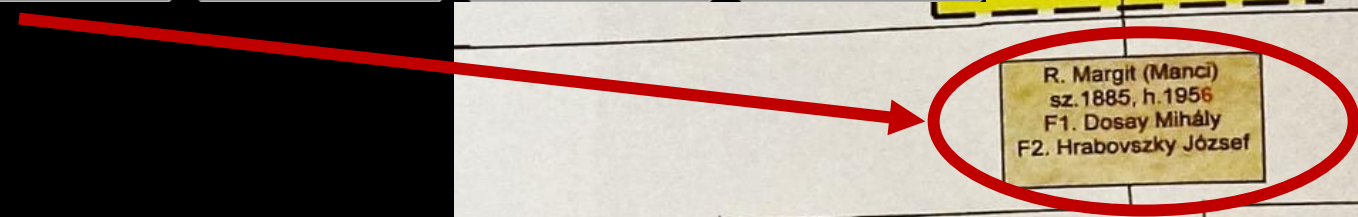
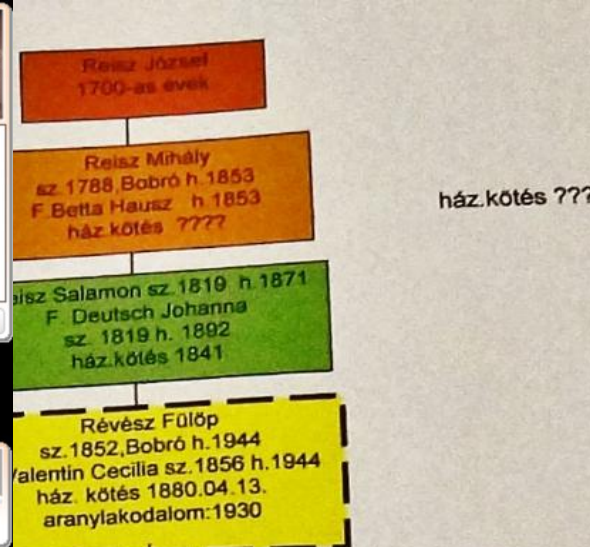
Irma Révész 1883 - 1960 (77)

Marit (Manci) Révész 1885 - 1956 (71)

Sándor Révész 1889 - 1944 (55)

Béla Révész 1892 - 1937 (45)

Iren (Irus) Révész 1894 - 1992 (98)

Filmképek

Életrajzi – tények 1

- Született: 1885 Aug 25-en Bácsfeketehegyen (mai Szerbia)
- 8 éves korában (1893) Békéscsabára költöztek
- Iskola első öt éve a Polgári Leányiskolában
- Rudolf Főgimnázium magántanulója (első leány)
- 1903 Felvételt nyert az orvosi egyetemre
- 1908 Idegorvosi diploma
- 1908-1909 Külföldi ösztöndíjak : München, Zürich , Párizs, Berlin
- 1909 március : Házasság Dr. Dósay Mihállyal, elmegyógyásszal
- 1910 február: Margit leányuk születik

Életrajzi – tények 2

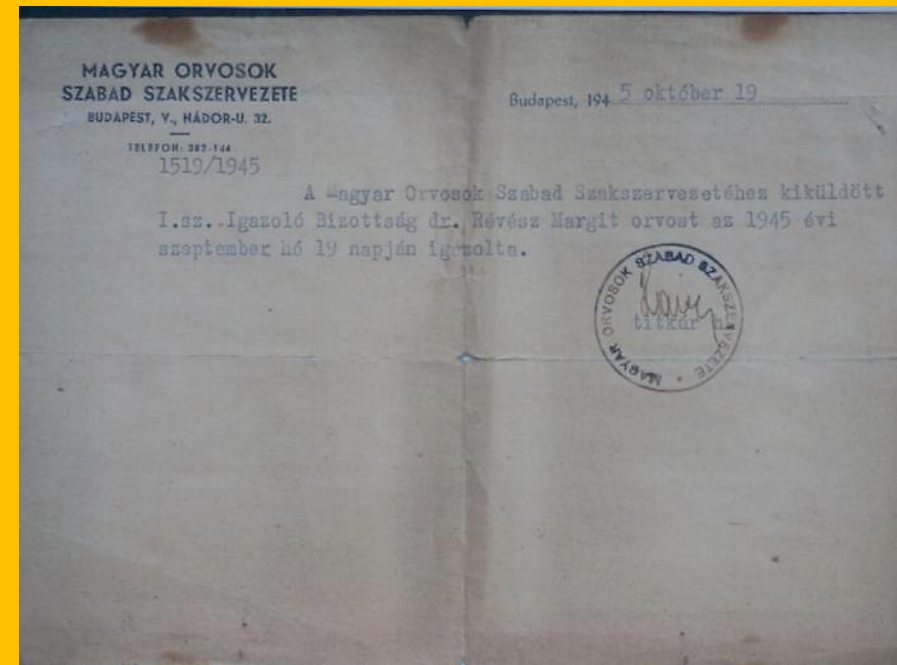
- 1910 Állástalanság: Gyermekpszichológia iránti érdeklődés: szülői segítséggel megveszi a Szani épületét és kertjét, gyermekszanatórium céljaira -1 év építkezés
- 1911 Szani mint Gyógypedagógiai Gyerekszanatórium és Erdei iskola megnyílik, vezető orvosa 1946ig
- 1912 Elválnak férjétől
- 1916 1918 Erzsébetfalvi kriminál-pedagógiai Intézet
- 1918 1919 Kriminál-pedagógiai laboratórium vezetője
- 1919 A tanácsköztársaság alatt államosították a Szanit, az állami felügyelő: Hrabovszky József.
A tanácsköztársaság bukása után újra Dr. R.M. tulajdona lett
- 1921 Házasság Hrabovszky Józseffel
- 1922 Anna született
- 1923 János született
- 1925 Gábor született

Mate
1925

Életrajzi – tények 3

- 1946 A Szani megszűnt
- 1946-1956 Ideggyógyászati klinika(?), előadó a Gyógypedagógiai Főiskolán, Budapesti fiatalok bíróságánál alkalmi szakértő és maganrendelés
- 1950-56 Leánya családjával élt a Bem rakparton
- 1956 Április 21 Elhunyt

A családi háttér - Békéscsaba

- Révész Fülöp, (szülei óhajára) lesz doktor, 1877-ben kap diplomát.
- „Közepes anyagi jólét”
- „Túlnyomóan intellektuális légkör”
- „Nagyobb testvérek körébe való bejutás, kisebb testvérekről való gondoskodás”
- Háztartási segítő munka, apja körüli foglalatosság,
- Mindenek előtt és fölött: a könyv „töltötte be örök változatban a nappalaimat és a csodaváró estéket”
- Anyáról (V. C.) nincs szó sehol

Békéscsaba nagyközség Elöljárósága.
8382
190. Ft. szám.

Szegénységi bizonyítvány
egyetemi hallgató részére.

1. Hallgató neve: *Révész Margit*
2. Születési éve és helye: *1875. Pécs, Keresztély*
3. Szüleinek neve: *Dr. Révész Fülöp és Valentin Cecília*
4. Szüleinek társadalmi állása: *fogorvos*
5. Szüleinek vagyona: a) ingatlanokban *háza 14000 kor értékben*
b) ingóekben *semmi*
6. Szüleinek vagyoni terhei: *felzárkólag beiribelenet 12000 kor*
7. Szüleinek jövedelme: a) szellemi kereset után *1200 kor*
b) gazdasági kereset után *semmi*
8. Szüleinek jövedelme: a) közhivatali fizetés után *semmi*
b) magánhivatali fizetés után *semmi*
9. A hallgató családjához tartozó tagok száma s kora: *4 kishon 2 nagyhon*
10. A családtagok ellátása: *a szülői terhe*
11. A hallgató vagyona, ennek terhei: */*
12. A hallgató jövedelme: */*

A fentebbi adatok szerinti *Dr. Révész Fülöp* úr
vagyontalannak, illetőleg társadalmi állásához képest szegénynek minősültek.

Békéscsaba, 1908. augusztus 8. P. úr

Elöljárók: *[Signature]*

MEGYE BÉKÉSCSABA *[Signature]*

Egy nyárvégi estén, hirtelen felülve az ágyban látomászerű eleven-
séggel láttam magamat, mintegy kívülről, folyó könnyeimmel maszatos,
sovány orcámon. S ekkor, szinte kívülhelyezkedvén önmagamon, észre-
vettem a *sírás folyamatát*, mint természettudományi problémát. Többé nem
éreztem a sírást kiváltó szorongó fájdalmat, az elhagyott lány grétcheni
vergődését, hanem helyette megjelent az égő kíváncsiság a sírás mivoltá-
nak feltételei iránt. Mi az oka annak, hogy ha én „Ö” rá gondolok, egy-
szerre megindul a könnymirigy erősebb működése — a szem szerkezetével
már tisztában voltam —, mi a célja evvel a szervezetnek, milyen útjai
vannak ennek, hol tevődik át a belső érzés külsőleg megnyilvánuló testi
jelekbe, stb. Mind olyan kérdések, amelyek azóta is tudományos érdeklő-
désem előterében állanak. ● ● ●

R.M. Hogyan lettem ideg orvos. In: Küzdelmek és eredmények. Kilenc kiváló magyar asszony pályatörténete
Magyar Női Szemle Könyvtára 5. Budapest, 1938, 27. old

Tanulóévek – szellemi mesterek

- Szerelmi csalódás – a könnyek, mint az orvostudomány iránti érdeklődés kiváltói - szülei nem irányították a pályára
- Női vonzerejével elégedetlen – szellemi kérdések felé fordul
- Nagyváros elvarázsolja – művészetek
- Nyárspolgárnak látják – vidéki lány – közösségi létet választja, feminizmus, más körök, ösztöndíjakat szerez.
- Már az egyetemi tanulmányok alatt extra időt töltött a Gyógypedagógiai és Pszichológiai m. kir. Laboratóriumban.(német és magyar dolgozatok). 1908 és 11 között ideg- és elmegyógyintézetben részben mint gyakornok, részben mint alkalmazott dolgozott.
- 1908-09 – három ösztöndíj: München, Zürich, Párizs – hazatérés után nincs teljes állás – pénztelenség

20 évesen →

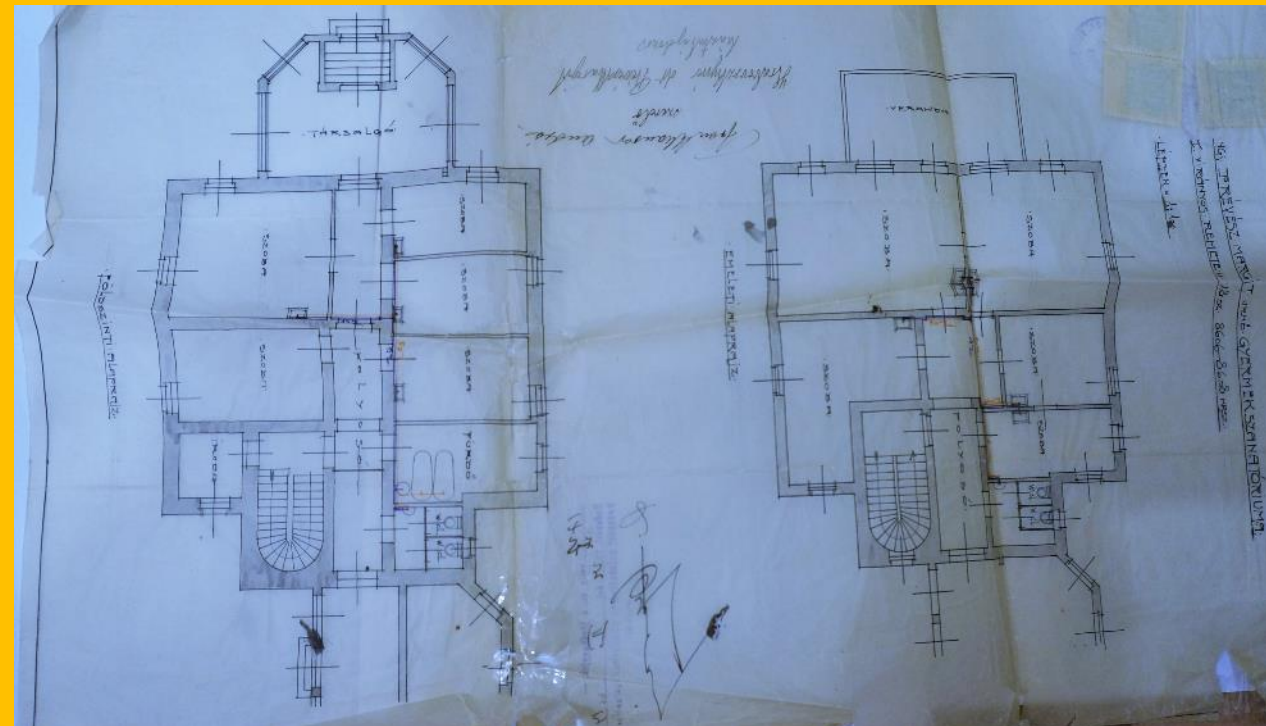

A Szani, mint intézmény

- R.M alapítja, 1911-ben (25 évesen)

Remete út 1 - Zugligeti út 101-105 (1867-ben épített villa átépítésével)

- Két funkció: szanatórium és internátus (első négy osztály, órák a kertben és a teraszon)
- 3-14/18 éves gyermekeknek
- 1946- JOINT bérlő
- 1948 – államosítják
- Szükségglakások – 1992 után lebontja a Resideál Rt.

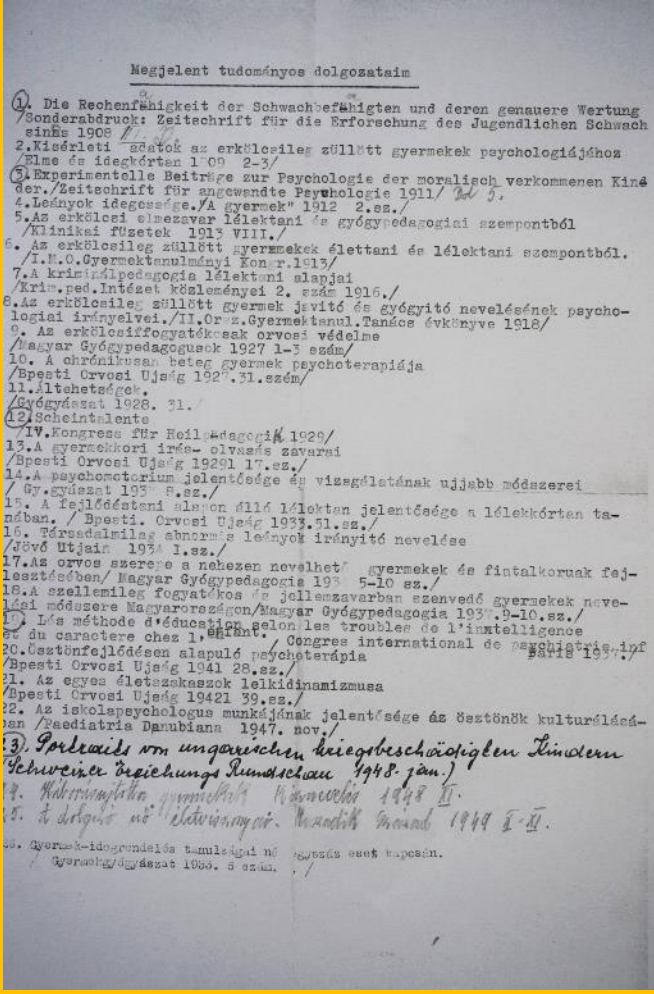
A Szani a gyakorlatban – Mamuska nevelési elvei

- Szülői szeretet – vak, önző, hiú - de dinamikus erejű. Mire a gyerek serdülő – az anya belefárad – ezért nem érti
- „Lassanként megtanultam, hogy nem szabad az anyák helyét elfoglalni a szeretet vonalán; még ha az édesanya nem is töltötte be tökéletesen a szerepét az u.n. nehéz gyermekével szemben. Arra a magasabb álláspontra kellett eljutnom, hogy megtanítsam a serdülőt és a szülőt egyaránt, hogy egymás iránt megértést és méltányosságot tanúsítsanak”.
 - A Szani szépsége, 3. old.
- Nagymamák szerepe – nem helyettesíti az anyát – saját szerep = harmonikus öregember + a gyermek ösztönmegnyilvánulásait társadalmilag elfogadhatóvá tevő aktor
- Hit az emberi jóságban – ezerből egy gonosz

Közéleti és társasági szerepek, előadások, oktatás, nőmozgalom

- Rendszeres nyilvános előadások, amelyekről a napilapok beszámolnak. „Szülők iskolája”
- Aktív szaktudományos jelenlét - Magyar Gyógynevelés és A Gyermekek és Jövőnk útjai szerkesztő
- Nagyon komoly „társadalmi tőke” Babits, Török Sophie, Illyés (rokon) és mások a baráti körben
- Feminizmusa erős, de közben lát fizikai-genetikai különbségeket a férfiak és a nők között. Törekvése annak elismertetése, hogy ha a társadalmi tényezők engednek, a nők éppúgy lehetnek teremtő tudósok/művészek.
- Komoly szociológiai felmérés a nők helyzetéről, ami a *Huszedik Század* közöl 1949-ben

— Szülők iskolája. A Magyar Gyermektanulmányi Társaság a folyó tanévben az iskolán kívüli népművelési budapesti bizottságának támogatásával a szülők egészségét, lelki és pedagógiai képzésére tanfolyamot rendez „Szülők iskolája” címen. A tanfolyamra felveznek anyákat, apákat, felnőtt lányokat, pedagógusokat és orvosokat. Az előadásokhoz nemcsak elméleti felvilágosításokat fognak nyújtani, hanem bevezetik a szülőket a gyermekgondozásnak, a velük való bánásmód gyakorlatába is. Nevezetesebb előadások lesznek: *Családi és köznevelés*, előadja Imre Sándor dr.; *Gyermekgondozás*, előadja Szentléleknyé Szász Anna dr.; *Gyermekgondozási gyakorlatok*, vezeti Övegy Fejér Imréné főelőadó; *A gyermek testi és lelki fejlődése*, előadja Nagy László; a nevelés gyakorlati kérdései, előadja Imre Sándor dr.; a kintiek foglalkoztatása, előadja Stelly Ottilia főelőadó; *Ifjúsági irodalom és gyermekszociológia*, előadja Nagy László dr.; *Érdekes és szellemes foglalkozások*, előadja Hrabovszky László dr. Az összes előadások díja 8000 K, közírók díj 4000 K. A tanfolyam beiratkozók fizetendő le. Jelentkezni lehet az előadásokról a pedagógiai szeminárium igazgatóság irodájában (VII. Mária Teréz utca 8. II.) naponta 8-11 óráig és délután 3-6 óráig. A tervezett eszmecsere és a gyakorlati kiképzés érdekében csak 50 hallgatót vesznek fel.

zugliget

1926. aug. 25.

Viszony a családjához - a két házasság nehézségei

- A Dósay Mihállyal 1909-ben kötött házasságnak kevés nyoma van. 1912-ben elváltak, egy gyermek származott a házasságból, Dósay Margit (Bibiske)
- A Szani család felett „mintegy fellegvárként őrködött” a „vérségi család”
- A három Hrabovszky gyermek megszületése után kevesebb időt szán a Szanira (férje, H. József beáll „gondozónak”) s ő inkább délelőtt a „Szanié”, „délután jobb szerettem szűk családi körben foglalatoskodni”
- Az este feltétlenül a családé, s hetente egyszer délután külön megy el a „három kicsivel”
- A Hrabovszky Józseffel kötött házasság de facto válással végződött a II. Vh. után, s addig sem volt felhőtlen, „Manci” néhány levele boldogtalanságról árulkodik

Embermentés

- Révész Guba (Gábor) bújtatásának története
„Biztonságossá tett, hogy volt nálam Panni által gyártott igazolvány: ebben Nagy Gábor volt a nevem. (Lili is kapott ilyen papírt Ábrahám Márta néven....)

Révész Gábor (Guba) emlékiratai, kézirat, 37.old)

- Hamis papírok gyártása lányával Hrabovszky Pannval, aki vegyész.
- Emberek kihozatala gettóból, vidéken és Budapesten
(Farkas Ernő, felesége Fischer Anna /Csiri/, László Kati – Guba menekíti őket a Szaniba)

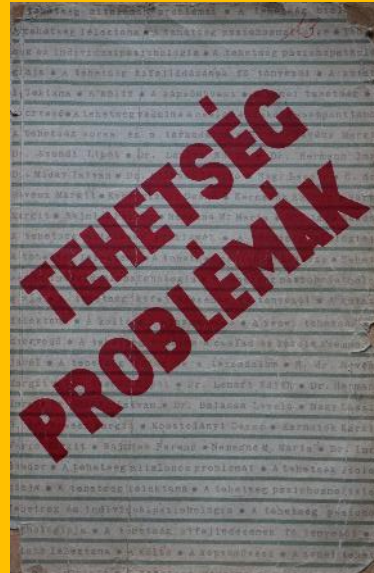

Filozófiai,
erkölcsi
gondolatok,
szellemi
hagyaték

- Törekvés a természettudományos precizitás és verifikálhatóság és a szellemtudományok egységének megteremtésére
- Hit az emberiség és az egyén fejlődőképességében
- Gondolkodására a társadalom- és történettudomány vagy a szociológia éppúgy hat, mint a szűkebb szakma, a pszichológia/pszichiátria
- Holisztikus látás: az egész személyiséget nézi, az embert a természeti és társadalmi környezetében látja
- Különösen foglalkoztatja a tudományos és a művészi alkotás kapcsolata, az „alkotóerő”, mibenléte.

Ld. pl. „Tehetség-problémák” Merkantil Nyomda, Bp, 1930

Filozófiai,
erkölcsi
gondolatok,
szellemi
hagyaték

- Egyfajta panteizmus: nincs istenhit, de természet szépsége áhítatot kelt
- Noblesse oblige – a kötelességtudat és a saját érdeklődés kettőssége (reggeli séta a Szani környékén)
- Felelősség a női nem és a zsidóság iránt
- Öregedés – már nem a faültetésről (a növekedésről) szól, hanem az erdő átlátásáról

Végső kategóriák gyanánt pedig megjelentem azon vezető mozzanatokat, melyek gondolataimat és cselekvéseimet mint legmagasabb impulzusok irányítják. A Trias első tagja a méltányosság, mely jelenti más lények, elsősorban - de nem kizárólag, az emberek szükségszerű és nekik kijáró elismerését. Amint a további tárgyalások majd mutatják ide kell eljutnunk a nyers hatalmi érzés - érvényesülés - adni tudás fokozatain keresztül. - A következő szempont az áhitat elérése, mely a halál félelemből kiindulva a szeretet, a bizalom utmutatása mellett a vallás és a művészet időálló eszközeivel visz el a megnyugvashoz. - A triast lezárja a bölcsesség elérése, ami az egyén lehető kizárásával a tárgyi valóság a természeti jelenség általánosított magaslatából észleli a ki nem kerülhető törvényszerűségeket.

Ezért nem merem mondani, hogy rettegés nélkül, bizonyos ősi kíváncsisággal letelve nézek a halál elé, mint utolsó nagy változás felé. Öröklétre nem végzem, nem is kívánom, de hiszem, hogy eljön az idő, mikor az emberek méltányosabbak, áhutatatosabbak, bölcsőbbek lesznek, mert eltanulják a természet titkaiból a végső törvényt, s nem halkul el többé a sziféták zenéje. -----

Évchen – Ava Brownley – Schreiber Éva
Valentin Alvina (Cecilia testvérének) unokája

Kondoleáló levél a négy gyermeknek Chicagóból, Mancsi haláláról
értesülvén, 1956. május 4.

„De a tudat, hogy élt, hogy volt, hogy a mi vérünk volt valaki, aki olyan igazi, olyan valószínűtlenül mély és óriási ember volt, mint ő, s hogy most egyszerűen nincsen, azt valahogy nem is lehet megérteni. Nektek a legtöbb, mert Nektek az Édesanyátok volt.

*Hogy vagyunk, ezen a világon, s rajtam kívül még számlálhatatlanul sokan, akik neki köszönhetjük azt, hogy normálisak maradtunk, egészségesek és hogy egyáltalán élünk. Hogy az emberi élet mélységei, melyekből ő rángatott sokakat vissza, s melyekről csak ő tudott...
Rettentően sajnálom, nem tudok írni”*